

Årsmelding 2023

Mars 2024

Foto: Fartein Rudjord

TITTEL

Årsmelding 2023

TEKST OG LAYOUT

Kristian Skjellum Aas

UTGIVELSE

Mars 2024

ANSVARLIG REDAKTØR

Gro Holstad

FAGLIG KVALITETSSIKRER

Naturvernforbundets sekretariat

Innhold

Forord: 2023	4
En demokratisk medlemsorganisasjon	5
Høydepunkter fra Instagram i 2023	6
1: Et synlig og slagkraftig Naturvernforbund	7
Nytt medlemssystem	8
Medlemsmagasinet Natur & miljø	9
Fortsatt størst i media	9
Lokallag og fylkeslag	10
2: En levende og livskraftig natur	11
Stor skog- og infoseier	12
Stem for meg!	12
Ny nasjonalpark - i Oslo og Akershus!	13
Kamp mot motorveier	14
3: Et energieffektivt og fossilfritt samfunn	15
Klimautvalg med anbefalinger for fossilfri fremtid	16
Energikommisjon anbefalte enøk	16
Redder viktig mangroveskog	17
Spar energi i bygg!	18
Klimatoppmøte i Dubai	18
4: Et rikere liv med lavere forbruk	19
Vårt forbruk truer natur og artsmangfold	20
Klesbyttedag over hele landet	21
Fjordsøksmålet	22
Seiere i 2023	24
5: Styrende organer	25
Sentralstyret	25
Landsstyret	26
Kontrollkomité	26
Valgkomité	26
Etisk utvalg	26
6: Regnskap og revisjonsrapport	27

Vi gir oss ikke!

Naturvernforbundet kan se tilbake på 2023 med stolthet. En pen medlemsvekst og flere aktive lokallag enn noen gang gir oss et godt fundament for å fortsette vårt arbeid med å bli større og sterkere – for å forsvare natur og miljø.

I 2023 saksøkte vi staten. Det er ikke dagligdags. Fjordsøksmålet er blant de største løftene vi har gjennomført. Å redde Førdefjorden fra å bli dumpingplass for gruveslam har vært viktig for hele organisasjonen i mange år, men aller viktigst for vårt lokallag i Sunnfjord og vårt fylkeslag i Sogn og Fjordane. De har levd med disse planene i snart 20 år. Det tærer på. Men vi gir oss ikke. Vi krever at Førdefjorden blir tatt vare på, at europeiske miljøregler også skal gjelde her i Norge, og at miljøorganisasjonene kan bruke rettssystemet uten at det blir uoverkommelig dyrt. Gjennom kommune- og fylkestingsvalget i 2023 har Naturvernforbundet bidratt til å bevisstgjøre kommunene når det gjelder deres ansvar for å ta vare på naturen, og drive politikk som tar hensyn til andre verdier enn de kort-siktige økonomiske. Opprydding i gamle kommuneplaner, såkalt planvask, skal gjennomføres i flere kommuner – og vi vil presse på for at alle kommuner skal gjøre det samme. Hver dag jobber Naturvernforbundets aktive og tillitsvalgte for å ta vare på naturverdier, hindre forurensning og ødeleggende utbygginger, begrense forbruket, spare energi, fremme miljøvennlige reiseformer, stoppe motorveier og «næringsparker», hindre naturødeleggende energiutbygging og verne om arter og økosystemer. Uten en solid medlemsbase og aktive

Foto: Jenny Marie Sveen

Foto: Kjetil Grude Flekkøy

lokallag i hele landet hadde ikke Naturvernforbundet hatt verken mulighet eller troverdighet. Det er lokal aktivitet og tilliten fra alle medlemmer som er fundamentet for all troverdighet og alt vi gjør, fra lokale arealplaner til arbeidet med å få norske myndigheter til å følge opp FNs naturavtale. Tusen takk til alle aktive og tillitsvalgte i hele Norge! Fjordsøksmålet fortsetter i rettssystemet i 2024 og vil bli en viktig prøvestein for naturens rettsvern, men det er også mye annet på gang. En forvaltningsplan for norske havområder er ventet, det samme er en ny Nasjonal transportplan, ny klimahandlingsplan, stortingsmelding om oppfølging av naturavtalen og nye kraftkamper. Naturvernforbundet vil følge disse planene, og andre trusler mot natur og miljø, tett.

Samtidig skal vi fortsette medlemsveksten, rekruttere flere fastgivere og gi gass i arbeidet for å bli en bredere og mer inkluderende organisasjon der alle kan føle seg velkommen. Skal vi vinne fram på vegne av natur og miljø, er vi avhengige av at flest mulig føler seg hjemme i Naturvernforbundet. Både naturavtalen og den nye glimrende rapporten fra Klimautvalget 2050 peker i riktig vei for den omstillingen vi må gjennom for å bevare både natur og miljø, og vil gi oss gode nye argumenter i tiden framover.

Vår innsats er viktig, den hjelper, og vi gir oss ikke!

En demokratisk medlemsorganisasjon

Naturvernforbundet ble grunnlagt i 1914 og er Norges eldste natur- og miljøvernorganisasjon. Naturvernforbundet er en demokratisk medlemsorganisasjon med over 37 000 medlemmer og over 100 lokallag i hele landet. Medlemmene og lokallagene er grunnpilarene i organisasjonen, og styrer organisasjonen gjennom fylkeslagene og de sentrale styrende organene landsmøtet og landsstyret.

I vår organisasjonsfamilie inngår også ungdomsorganisasjonen Natur og Ungdom, samt barneorganisasjonen Miljøagentene.

Naturvernforbundet skal fram mot 2030 jobbe for å bli en bred folkebevegelse for natur og klima. For å ha legitimitet i debattene om natur og miljø er det avgjørende at vi er mange og at medlemsmassen og våre aktive speiler befolkningen.

Topp 5 poster fra Instagram i 2023

Kapittel 1

Et synlig og slagkraftig Naturvernforbund

I 2023 har Naturvernforbundet satset aller mest på informasjon, mobilisering og innsamling til Fjordsøksmålet, samt nytt medlemssystem som gir større muligheter for samhandling og systematikk. Nettverksbygging internt i organisasjonen har også vært prioritert. Økende kostnader og store satsninger har imidlertid tvunget frem tøffe valg.

Foto: Fartein Rudjord

2023 var et spennende år for Naturvernforbundet med en storsatsning på informasjon, mobilisering og innsamling til Fjordsøksmålet. Det ble samlet inn rundt tre millioner kroner til søksmålet. Samtidig brukte vi mer krefter og ressurser enn planlagt til å gjennomføre søksmålet og innsamlingsmålene.

Ved utgangen av 2023 hadde Naturvernforbundet 37 268 medlemmer. Det var

en positiv utvikling i løpet av året, spesielt etter ansettelse av ny digital rådgiver, med større fokus på verving i sosiale medier. Det er gjennomført jevnlig fylkesledernettsverk, hvor politisk ledelse møter fylkeslederne jevnlig. Det er også prøvd ut et lokallagsledernettsverk, samt faste møter mellom fylkesansatte og sekretariatet. Det er opprettet et samepolitisk råd i Naturvernforbundet.

Medlemstall

2023: 37 268
2022: 35 649
2021: 36 081
2020: 34 915
2019: 31 128
2018: 25 204
2017: 24 347

Faste givere

2023: 2550
2022: 2717
2021: 1405
2020: 1380
2019: 1315
2018: 1210
2017: 1230

Tall for medlemmer og fastgivere per 31.12. i angitt år.

Nytt medlemssystem

Naturvernforbundet gikk over til nytt medlemssystem høsten 2023. Vi brukte året på overgangen til et moderne og arbeidseffektiverende medlemssystem. Målet er at vi, etter at overgangen er ferdigstilt, kan bruke mindre tid på utvikling av systemet, og mer tid på medlemsoppfølging og andre opp-

gaver. Systemet gir fylkes- og lokallag tilgang på sine medlemmer, og gjør det enklere å ha direkte kontakt med dem. Medlemmer vil også ha tilgang til «Min side», der de kan logge inn, se og endre informasjonen som Naturvernforbundet har registrert om dem.

Foto: Fartein Rudjord

Medlemsmagasinet Natur & miljø

I 2023 ble det utgitt kun én utgave av medlemsmagasinet Natur & miljø - mot normalt to. Økte utgifter innen flere satsningsområder gjorde at høstutgaven ikke ble utgitt.

Fjordsøksmålet var temaet for magasinet, og forsiden ble prydet av ekte gruveslam, hentet opp fra Jøssingfjorden av dykker Erling Svensen. Kommunevalget, skog og forbruk var andre saker som ble dekket i magasinet.

Natur & miljø er medlem av Fagpressen, og hadde i 2022 et godkjent opplag på 28 837. Før magasin 1-2023 ble det byttet trykkeri - magasinet trykkes nå hos Ålgård Offset, etter en avtale via Fagpressen.

Forsidedesign: Eivind Stoud Platou,
foto: Wim Lassche

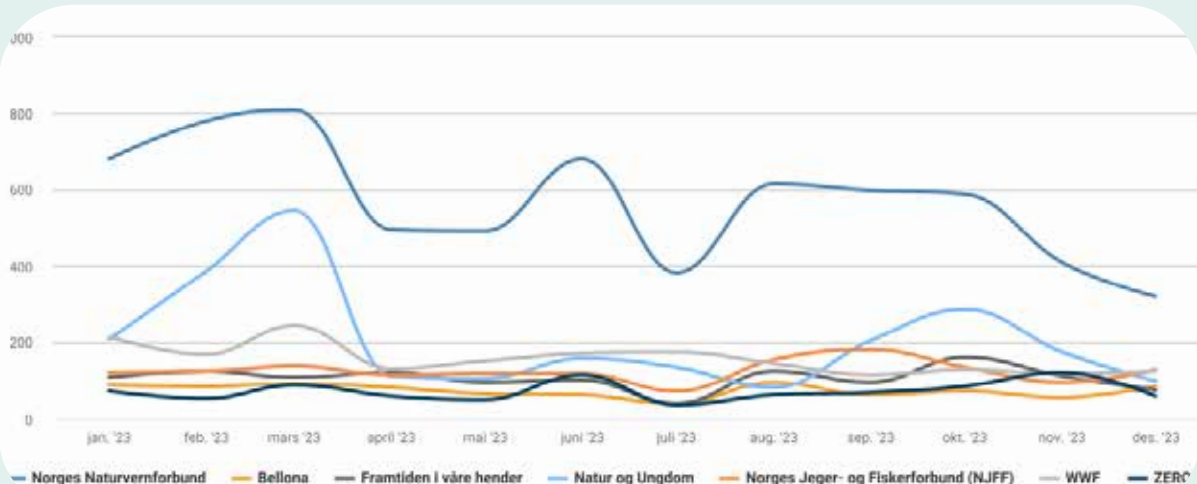
Redaktør er Kristian Skjellum Aas, ellers besto redaksjonen i 2023 av Tor B. Christensen, Lise Helset Eide og Rikke Agerup.

Fortsatt størst i media

I alle år vi har gjort disse målingene, basert på presseklipp fra Retriever, har Naturvernforbundet vært den mest omtalte miljøorganisasjonen. Også i 2023 var dette tilfellet for alle måneder i året. Vi lå jevnt over alle andre organisasjoner hele året i an-

tall presseoppslag.

Mye av dette skyldes at Naturvernforbundet har en sterk lokal forankring. Mange av våre presseklipp er fra lokal- og regionalmedia, som er blant mediekanalene med høyest troverdighet og påvirkning.

108
aktive
lokallag

15
fylkeslag

Naturvernforbundet hadde 108 aktive lokallag i 2023 – dette er et historisk høyt antall! Det er jobbet strategisk med bistand til fylkeslag i arbeidet med å opprette nye lokallag og hjelpe lokal-

lag som har hatt lav aktivitet tilbake til et høyere aktivitetsnivå. Det historisk høye antallet på aktive lokallag er et resultat av godt samarbeid mellom sekretariatet og fylkeslagene.

	2023	2022	2021
Antall aktive fylkeslag	15	15	15
Antall aktive lokallag	108	103	94

Naturvernforbundet i Trøndelag på omvisning på Lade i Trondheim, der de vil ha bynasjonalpark.

Kapittel 2

En levende og livskraftig natur

Å ta vare på naturen er grunnsteinen i Naturvernforbundets arbeid. Det var her vi startet, og truslene mot naturen er fortsatt store. Gjennom 2023 har vi, på alle plan i organisasjonen, jobbet for å ivareta naturens interesser i møte med alle typer prosjekter - veier, energiprojekter, utbygginger - og å vise hvem som kan hindre nedbyggingen av naturen.

Foto: Fartein Rudjord

Under kommunevalgkampen i 2023 satset Naturvernforbundet på å informere om at det er kommunene som er første linje når det gjelder å redde vår natur. Arealpolitikken bestemmes der, og det er kommunene som må ta ansvar hvis vi skal ta vare på naturverdiene.

Det ble utarbeidet en veileder som forklarer hvordan kommunepolitikere kan bruke det eksisterende loverket til fordel for naturen, samt et webinar med miljøretts ekspert Nikolai K. Winge som forklarte hvilken makt kommunene faktisk har. I tillegg ble det laget faktaark på flere ulike

saksområder der kommunene har makt til å bestemme i natur- og miljøsaker. Hyttebygging, vindkraft, energisparing, marint vern, skogbruk, oppdrett og klima var temaene som ble tatt opp i faktaarkene. I tillegg ble det samarbeidet med andre organisasjoner for å løfte natur- og miljøsaken i valgkampen. Besteforeldrenes klimaaksjon lagde en flott veileder for kommunale klimaplaner, Sabima lanserte "Naturkampen" og Framtiden i våre hender lagde utslippsregnskap for alle kommuner - noe som ble aktivt brukt i valgkampen også av oss.

Stor skog- og infoseier i Trøndelag

Naturvernforbundet i Orklaregionen og Naturvernforbundet i Trøndelag oppdaget kritikkverdige forhold ved hogst gjennomført av Nortømmer AS i Røsdalen i Orkland kommune. Etter befarings i området, mente Naturvernforbundet at hogsten var utført med brudd på PEFC-skogstandarden. Naturvernforbundet fikk oversendt DNVs konklusjon om at sertifiseringen ble opprettholdt. Dokumenter som viste hvordan de enkelte forholdene i klagen var vurdert, ble ikke delt. Da Naturvernforbundet ba om denne informasjonen, ble de henvist til Nortømmer.

Nortømmer hevdet at noen doku-

menter er taushetsbelagte, uten at påstanden var begrunnet nærmere. De mente også at det her var spørsmål om interne dokumenter som de ikke har plikt til å gi fra seg. Da Nortømmer ikke ville oppgi det Naturvernforbundet mener er miljøinformasjon, klaget Naturvernforbundet saken inn for Miljøklagenemnda. Denne nemnda er et offentlig uavhengig organ som avgjør saker innenfor miljøinformasjonsloven.

Miljøklagenemnda gjorde endelig vedtak 14. september 2023. Da slo nemnda fast at Nortømmer plikter å utlevere informasjonen Naturvernforbundet har etterspurt.

Stem for meg!

I forbindelse med kommunevalget ble det gjennomført en kampanje i sosiale medier. En påminnelse om at det er kommunene som bestemmer over bruken av arealer i Norge - og at det innebærer makt over leveområdene til utallige truede arter. Granmeisen, villreinen og kløverhumla var

tre av eksemplene på arter som lever i områder som forvaltes på kommunenes nåde - men som ikke har stemmerett selv. Derfor oppfordret vi folk til å ha de truede artene i bakhodet når stemmeseddelen for kommunevalget ble puttet i urnen.

Illustrasjoner: VON kommunikasjon

Ny nasjonalpark – i Oslo og Akershus!

Foto: Kristian Skjellum Aas

Nestleder Pernille B. Hansen, klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen og professor og markaforkjemper Sigmund Hågvar under åpningen av Østmarka nasjonalpark.

– Gratulerer Oslo, Østmarka, skogen, naturavtalen, klimaminister Bjelland Eriksen og alle artene som trenger store sammenhengende naturområder som levested! sier en glad leder for Naturvernforbundet, Truls Gulowsen.

Høsten 2023 ble det klart at deler av Østmarka skal vernes som nasjonalpark, og det er til stor glede for alle som er opptatt av skog og natur. Vern er den faglig beste metoden for å ivareta biologisk mangfold og naturlig økologisk dynamikk i naturlige økosystemer.

– Vi verner Østmarka både for å bevare naturen i seg selv og for å sikre at befolkningen i fremtiden har tilgang til mer intakt natur for rekreasjon, friluftsliv og fysisk aktivitet. Vernet bidrar også til å nå målet om 30 prosent bevaring. Dette vernet er bra for naturen, folk og folkehelsen, uttalte klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen under åpningen av nasjonalparken, som skjedde

på Rustadsaga sørøst i Oslo.

Nasjonalpark i Østmarka er noe Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har jobbet med over tid. Første idé kom for over 70 år siden, men den formelle prosessen startet med et forslag fra Østmarkas Venner i mai 2012.

– Dette viser at vi må tenke stort og langsiktig, for naturen blir spist opp bit for bit. Hvis vi ikke tar store grep, forsvinner mulighetene for å redde sammenhengende økosystemer for ettertiden. Noen må se mulighetene for å redde de siste gjenværende naturområder i tide. Det var ikke myndighetene, men den lille organisasjonen Østmarkas venner som klarte å informere og inspirere myndighetene til å gå inn for saken, forteller Sigmund Hågvar. Han er professor emeritus fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, og sitter i styret i Østmarkas Venner og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus.

Kamp mot motorveier

Foto: Espen Mills

Året 2023 startet dramatisk for Lågendeltaet ved Lillehammer. Vernet som naturreservat – Norges strengeste verneform. Her endret Regjeringen verneområdet for å presse gjennom utbyggingen av ny motorvei - til tross for at Miljødirektoratet nektet å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene. En tynn stripe av verneområdet ble «avvernet» på en pressekonferanse på Biltema på Lillehammer - med statsråder og full pressedekning.

Også langs E39 på Sørlandet (bildet) er det kontroverser. NRK har utropt strekningen til Norges største naturinngrep i perioden 2017-22 - til tross for at kun en nidel av den planlagte veien

er utbygd. Naturvernforbundet krever en veistandard som er mer tilpasset trafikkmengdene på strekningen, samt mer gjenbruk av dagens vei. Dette vil gi en tryggere vei, samtidig som store mengder natur vil bli spart. Det vil heller ikke legge til rette for en like stor trafikkøkning, noe som kan gjøre andre, fremtidige veiprojekter overflødige eller mulige å skalere ned.

Også i Nes på Romerike er det motorveidebatt langs E16. Kommunestyret ønsker en løsning langs dagens vei, med redusert standard, for å ta vare på natur, matjord og kulturverdier - men møter motstand fra statlige myndigheter og omegnskommuner.

Kapittel 3

Et energieffektivt og fossilfritt samfunn

Tross advarsler i mer enn 50 år fortsetter utslippene å øke. Vi ser tydelige endringer i klimaet, som skyldes utslipp som vi skaper. Skal vi unngå at klimakrisa skal bli den aller største trusselen mot både natur og samfunn, må utslippene reduseres raskt de nærmeste årene. Vi samarbeider bredt med andre for å sikre en rask og rettferdig omstilling.

Foto: Helga Lerkelund

Heldigvis er det ofte slik at de løsningene som er bra for å få kuttet klimagassutslipp, også er bra for å ta vare på natur. Utbygging av motorveier er en sak der naturvern og kutt i klimagassutslipp går hånd i hånd, bevaring av skog og myr er en annen, energisparing en tredje.

I 2023 kom rapporten fra det statlig nedsatte Klimautvalget 2050. Klimautvalget har gått inn i flere ulike temaer og presenterer grundige analyser og anbefalinger. De evner å tenke langsiktig, helhetlig og mer systematisk der politikerne nøler - og legger til grunn at det vi gjør i dag for å

innfri 2030-målene, må være i tråd med lavutslippssamfunnet vi skal ha i 2050. De kortsiktige tiltakene må ikke sperre for de langsiktige løsningene som vi trenger for å nå nullutslipp i fremtiden.

I februar kom Energikommisjonen sin rapport "Mer av alt - raskere". Der ble energisparing holdt frem som den største, raskeste og minst konfliktfylte kilden til frigjort energi som kan hjelpe oss med å fase ut olje og gass. Kommisjonens rapport viser hvor viktig energisparing er - men flertallet vil også ha mye mer fornybar energi i tillegg.

Klimautvalg med anbefalinger for fossilfri fremtid

Regjeringens Klimautvalg 2050 leverte en glimrende plan for å bli et lavutslippssamfunn, som passer som hånd i hanske med mye av vår vedtatte politikk. Naturvernforbundet bidro med betraktninger og faglige innspill gjennom hele utvalgets arbeidsperiode, og fikk anbefalinger som langt på vei følger Naturvernforbundets politikk.

En stor seier var at utvalget anbefaler at det utarbeides en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet. De tilrår at det ikke gis ytterligere tillatelser til leting, utvinning, anlegg eller drift inntil en slik strategi er ferdig - og peker på at større aktivitet i olje- og gasssektoren vil legge beslag på kraft og kompetanse som bør brukes til omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Samtidig vil de innføre sterkere virkemidler for energieffektivisering, prioritere tiltak som reduserer etterspørselen etter transport - både når det gjelder transport av varer og av personer, øke det nasjonale vernet av økosystemer, utvikle bindende, helhetlige planer

for arealene til havs og bruke juridiske virkemidler som krav, påbud og forbud i større grad.

Utvalget anbefaler at Norge øker innsatsen for reduserte utslipp i andre land. De fremholder også at god areal- og naturpolitikk er viktig for å begrense klimaendringene, og skadene av disse. – Dette er imponerende arbeid fra Klimautvalget 2050! Det er tydelig at ekspertutvalget som Solberg-regjeringen nedsatte har tatt oppdraget på alvor. De evner å tenke langsiktig, helhetlig og mer systematisk der politikerne nøler, sa leder Truls Gulowsen da rapporten fra utvalget ble lagt frem.

Naturvernforbundet arbeider på mange fronter på veien mot et lavutslippssamfunn, blant annet gjennom "Broen til framtiden" - et samarbeid mellom lokale og sentrale lag i Naturvernforbundet, fagbevegelsen, kirken og flere aktører. Målet er en rettferdig omstilling til et lavutslippssamfunn, og etablering av klimavennlige arbeidsplasser over hele landet.

Energikommisjon anbefalte enøk

Da Energikommisjonen la frem sine anbefalinger i februar, var energisparing det største enkelttiltaket - viktigere enn alle planer om ny utbygging. Regjeringen fulgte opp med en handlingsplan for energieffektivisering på høsten, som dessverre inneholdt lite annet enn oppsummering av eksisterende mål og virkemidler. Naturvernforbundet krever større og mer målrettet innsats for effektiv bruk av den strømmen vi allerede har.

Foto: Miodrag Ignjatovic/stockphoto.com

Redder viktig mangroveskog

Foto: Annette Luttah Aluora, JVE Togo

I Togo og Mosambik jobber vi siden 2017 med klimatilpasning og lokal ressursforvaltning. I prosjektets første fase fikk over 500 000 personer bedre tilgang til ren energi i form av solstrøm og rentbrennende ovner. Våre lokale partnere jobber med å forbedre klimapolitikken nasjonalt, men har også inngått samarbeid med over 60 lokalsamfunn om praktiske tiltak for klimatilpasning, samt bedret forvaltning av skog og andre felles naturressurser. Mangroveskog er spesielt viktig, både for lokalt biomangfold og globalt klima, og mye innsats har vært lagt inn for å redde den. Prosjektet har også viktige utviklingsmål, som å forbedre tilgang til ren energi og å gi innbyggerne finansiell sikkerhet gjennom låne- og spare-

grupper. Naturvernforbundet fikk høsten 2023 en tre års bevilgning fra Norad på 6 millioner kroner til vern og rehabilitering av mangroveskog i Mosambik og Togo. I løpet av de to månedene som gjensto av året, hadde partnerne våre samtaler med de involverte lokalsamfunnene og lokale myndigheter for å drive opplysningsarbeid, etablere lokale samarbeidskomiteer og bli enig om hvem gjør hva og hvordan. Grunnlaget ble lagt for å etablere planteskoler (innkjøp av utstyr, sanking av mangrovefrø og etablering av arbeidslag). Aktiviteter for å redusere presset på mangroveskogen ble også satt i gang (bygging av mer effektive kokeovner, etablering av alternative inntektskilder).

Spar energi i bygg!

Strømstøtte til husholdninger kostet godt over 30 milliarder kroner i 2022, og nesten 10 milliarder i 2023. Dette er veldig mye mer enn det som brukes på

Etterisolering med trefiber.
Foto: Sveinung Sundfør Sivertsen

å støtte tiltak for å spare strøm.

- Med tilsvarende sum til etterisolering, vinduer og varmepumper, ville vi ha spart strøm og folk hadde fått lavere strømregninger for all fremtid, sa Truls Gulowsen, leder i Naturvernforbundet, da forslaget til statsbudsjett for 2023 ble lagt fram.

Naturvernforbundet la i 2023 fram en helhetlig virkemiddelpakke for hvordan vi kan spare energi i eksisterende bygg. Det vil spare både klima og natur, gjøre oss mindre avhengige av fossil energi, bidra til den omstillingen til et fornybarsamfunn som vi vet må komme - og ha gode effekter på lang sikt, både for miljø og lommebok.

Klimatoppmøte i Dubai

Siden 1992 har Naturvernforbundet fulgt FNs miljøkonvensjoner om klima og natur. I årene før Parisavtalen ble vedtatt, var Naturvernforbundet det norske sivilsamfunnets representant i den offisielle norske delegasjonen til klimaforhandlingene. Vi har et utstrakt samarbeidsprosjekt om internasjonal klimapolitikk med miljøbevegelse i andre land, først og fremst i Sentral- og Øst-Europa og i Afrika - og klimatoppmøtene er en møteplass for alle partnerne. Samtidig forsøker vi å påvirke Norges posisjoner i forhandlingene.

Klimatoppmøtene er ikke lenger bare en arena der politikere diskuterer spissfindigheter i internasjonale FN-avtaler, de har utviklet seg til å bli en møteplass for alle som arbeider

med klimarelaterte saker. For miljøbevegelse, fagbevegelse, urfolksorganisasjoner, næringsliv, energibedrifter, oljeindustri, transportbedrifter, gründere, religiøse samfunn – kort sagt en broket forsamling av interesser. Derfor er det viktig at også vi er representert der beslutninger fattes.

Foto: Helga Lerkelund

Kapittel 4

Et rikere liv med lavere forbruk

Forbruker vi mindre, trenger vi ikke å produsere så mye. Da sparer vi råvarer, og vi sparer natur som forbrukes for å produsere disse råvarene. Og vi sparer energi, både til fremstilling, transport og etterbehandling. I tillegg blir det mindre avfall. Naturvernforbundet vil gå fra strategi til handling når det gjelder å begrense vårt forbruk.

Foto: Kjetil Grude Flekkøy

Under én prosent av tekstiler som samles inn i Norge, går til ombruk i Norge. Det aller meste eksporteres - ofte gjennom lite transparente kjeder av bedrifter, før det ender opp et sted vi ikke vet hvor er. Kanskje på dumpingplasser i land med svake miljøkrav og dårlig kontroll?

For å få kontroll med tekstilmengdene må vi tenke nytt. Naturvernforbundet var en del av Regjeringens tekstilarbeidsgruppe, sammen med Virke, NHO, Avfall Norge, Samfunnsbedriftene, Fretex og Framtiden i våre hender. I oktober 2023 overrakte arbeidsgruppen et forslag til daværende

klima- og miljøminister Espen Barth Eide, om å innføre produsentansvar i tekstilbransjen.

Produsentansvar betyr at produsenten eller importøren av klær og tekstiler får ansvar for hvordan produktet håndteres - fra vugge til grav. Det vil gi klesprodusenter og -importører et incentiv til å produsere klær av bedre kvalitet, og til å gjenbruke mest mulig av det som blir produsert og omsatt. Det må komme på plass nye ordninger for innsamling, ombruk og resirkulering av klær, som klesprodusentene må betale for.

Vårt forbruk truer natur og arts mangfold

Koblingen mellom nordmenns forbruk, naturtap, og nedgangen i arts mangfoldet er mer oppsiktsvekkende enn vi har vært klar over. Naturvernforbundet ønsker å bidra til reelle og varige løsninger, og skisserer konkrete tiltak som kan settes ut i live i staten, kommunene og næringslivet. Samtidig ønsker vi at forbrukere også skal få verktøy til å ta ned vårt forbruk – i et system som i stor grad er rigget for å få oss til å gjøre nettopp det motsatte.

Illustrasjon: Anne Line Fjeldstad

Det norske forbruket akselererer utryddelsen av arter globalt. Løsningene for hvordan vi skal ta ned forbruket ligger ikke bare på hver og en av oss, men på samfunnet som en helhet. Staten må rigge virkemiddelapparatet for en sirkulær økonomi. Da behøves det grep langs hele livssyklusen til ulike produktkategorier, fra utvinning og produksjon, til forbruksfasen og til slutt i avfallsfasen.

Kommunene har også flere verktøy i sin verktøykasse som kan brukes til å senke forbruket. De er blant annet planmyndighet og forurensningsmyndighet. Norske kommuner har også stor innkjøpsmakt. I 2023 utarbeidet SINTEF, på oppdrag fra Naturvernforbundet, en rapport som viste disse sammenhengene - og arbeidet for å begrense påvirkningen av natur og arter fortsetter.

Klesbyttedag over hele landet

Den Store Klesbyttedagen er Naturvernforbundets største arrangement - i 2023 var det 274 klesbyttearrangementer gjennom Naturvernforbundets prosjekt. Naturvernforbundet samarbeider med Grønt Flagg og Norges Husflidslag, og mottar støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

Klesbytte er en effektiv måte å fornye garderoben uten å påvirke miljøet unødige. Hvert plagg som får nytt liv kan hindre at nyproduserte plagg blir produsert - og tekstilbransjen er blant de aller største forurensere og ressursbrukerne på verdensbasis.

Adele Sulen, leder av Naturvernstudentene i Bergen, viser frem klær på Klesbyttedagen i 2023.

Foto: Lena Teigland/Naturvernforbundet i Hordaland

Foto: Marina Görtz/Naturvernforbundet i Trøndelag

Førdefjorden - en av de friskeste fjordene i Norge. Foto: Jørund Nygård

søksmålet

I 2023 saksøkte Naturvernforbundet staten, sammen med Natur og Ungdom. Etter organisasjonenes mening er Klima- og miljødepartementets tillatelse til å dumpe opptil 170 millioner tonn gruveavfall i Førdefjorden er et klart brudd med forurensningsloven og EUs mineralavfallsdirektiv.

Saken ble behandlet i Oslo tingrett i september 2023. Naturvernforbundet gjennomførte i forbindelse med retts-saken en stor kampanje, med mange involverte.

I nesten 20 år har Naturvernforbundet arbeidet mot at gruveselskapet Nordic Mining skal få lov til å dumpe avfall fra den planlagte graven ved Førdefjorden i sjøen. Førdefjorden er en av de friskeste fjordene i Norge, lite påvirket av forurensning, industri, overgjødning, oppdrett og andre faktorer som truer flere norske fjorder.

Da søksmålet ble vedtatt, ble Naturvernforbundets planer iverksatt. Kronerulling (Spleis) ble lansert, et eget temanummer av medlemsmagasinet Natur & miljø ble produsert, og undervannsbilder fra rike Førdefjorden skulle oppildne opinionen. Meningsmålinger viste at åtte av ti var imot avfallsdumping i Førdefjorden.

På alle plan ble det jobbet frem mot søksmålet: lokalt i Vevring, der ildsjeler utrettelig har stått på for sin fjord i 20 år, regionalt gjennom fylkeslag og -sekretær, og på kontoret i Oslo med påvirkning inn mot nasjonale medier og sentrale politikere.

Da søksmålet nærmet seg, ble en større kampanje lansert i sosiale medier. Flere profilerte kjendiser sto frem og fortalte hva de mente om planene om avfallsdumping. Store medieoppslag i inn- og utland skapte blest om saken, og den var en gjenganger i nasjonale medier hele høsten 2023. Skuffelsen var derfor stor da 2023 ble 2024, og miljøorganisasjonene tapte saken på alle punkter - inkludert å bli idømt til å betale 1,4 millioner kroner av statens saksomkostninger.

Saken er anket - så siste ord er ikke sagt.

Naturvernforbundets landsstyre i Vevring ved Førdefjorden høsten 2023. Foto: Samuel Dirksz

Seiere i 2023

- Naturvernforbundet har lykket med å få **skogen** på agendaen. Vi har startet et skogprosjekt sammen med Sabima, WWF og NU som har fått 30 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen DNB til et treårig prosjekt. Flere tusen har signert vår underskriftskampanje for å ta vare på gammelskog. Vi har sammen med Økokrim, NRK og andre allierte avslørt ulovligheter i skogbruket. Og politikerne har lovet en skogmilliard til å beskytte verneverdige skoger. 27 nye skogområder er vernet i år.
- I **Trondheim** har vi lykket med å bevare Lade natur- og kulturpark og hele Tillermarka.
- I **Stavanger** og **Oslo** har vi fått på plass tre store marine verneområder for hummer, noe vi håper andre vil kopiere.
- I **Lindesnes** har vi bygget reir for hundrevis av sandsvaler, og gitt rom for at flere skal komme til verden.
- Ved **Sklinna** i Trøndelag fikk vi stoppet etablering av lakseoppdrettsanlegg ved Midt-Norges viktigste sjøfuglkoloni for lomvi. Også i Rogaland, Agder, Nordland og Troms har vi stanset nye oppdrettsanlegg nær sårbare leveområder.
- I **Tana** og flere andre verdifulle fjorder er planer om torskeoppdrett stoppet.
- Behovet for **planvask** av kommunale utbyggingsplaner begynner å bli allment akseptert etter at vi presset på under valgkampen og etter valget.
- Politikerne har endelig gitt en **enøk-milliard** for å hjelpe vanlige folk med å spare strøm.
- Regjeringa sa endelig nei til vindkraft på **Innvordfjellet** i Trøndelag. Vindkraftplaner i Namdalen er også blitt stoppet.
- Det blir ikke nytt vannkraftverk på bekostning av naturverdiene i **Garberg-elva!** Elva er viktig for mange arter, deriblant ørreten.
- Det blir ikke kraftverk i **Lindesnes**, og med det er elva Tverråna og et nasjonalt laksevassdrag reddet.
- Naturvernforbundet har støttet Natur og Ungdom og NSR (Norske Samers Riksforbund) gjennom tre storskala **Fosen-aksjoner**, som har satt ny standard for sivil ulydighet og folkelig støtte for både miljøkamp og samiske rettigheter.
- 26. konsesjonsrunde (utdeling av **utvinningstillatelser** til oljeselskaper for leting etter og produksjon av petroleum på norsk kontinentalsokkel) er utsatt i hele stortingsperioden.
- Naturvernforbundet i Troms har sikret at **Stillelva** blir restaurert.
- Endelig ble det forbud mot kunstgressbaner med **gummigranulat!**
- **Blyhaglforbudet** trådte i kraft 15. februar. Det er viktig fordi ett blyhagl kan være nok til å gi fugler og dyr blyforgiftning.
- Grieg Seafoods anlegg i **Alta** har blitt anmeldt og bøtelagt for sviktende rutiner som førte til at 16 000 liter klor havnet i sjøen. Vi anmeldte også Denofa i **Fredrikstad** for utslipp av soyaolje.
- Standardkravene for **motorvei** har blitt endret, slik at det blir bygd mindre firefelts- og 110 km/t-vei. Det vil spare mye natur i de kommende årene!
- Det er nå blitt dobbelt så mange **tog** mellom Oslo og Gøteborg.
- Vi har, sammen med mange andre organisasjoner, lansert en omfattende veileder som viser hvordan Norge skal nå målene i **naturavtalen** innen 2030. Over 300 tiltak som gjør det mulig for norske politikere å følge opp målene i Naturavtalen her hjemme – vær så god!

Kapittel 5

Styrende organer

Naturvernforbundet er en demokratisk organisasjon. Medlemmene velger delegater til landsmøtet, som holdes annethvert år og meisler ut hovedlinjene i forbundets politikk. Mellom landsmøtene er landsstyret det høyeste organet. Sentralstyret er det utøvende organet, som følger opp organisasjonen tettere fra dag til dag.

Foto: Jenny Marie Sveen

Sentralstyret har bestått av:

Leder: Truls Gulowsen

Nestleder: Pernille Bonnevie Hansen

Nestleder: Randi Storhaug

Styremedlem: Kjell Magne Derås

Styremedlem: Lasse Eriksen Bjørn

Styremedlem 1. halvår: Katharina Karlsen Hessen

Styremedlem 2. halvår: Ingebjørg Marie Thorkildsen

1. varamedlem 1. halvår: Ingebjørg Marie Thorkildsen

1. varamedlem 2. halvår: Hilde Marie Gaebpie Danielsen

2. varamedlem: Øyvind Johnsen

3. varamedlem: Gaute Rolv Dahl

Natur og Ungdom: Gina Gylver

Vara, Natur og Ungdom: Cytis Blaževičius

Landsstyret

Agder: Rune Sævre, vara Yvonne Kerlefsen
Buskerud: Martin Lindal, vara Astrid Busengdal
Finnmark: Leif Gøran Wasskog, vara Annie Leonore Henriksen
Hordaland: Knut Espelid, vara Tone Salomonsen
Innlandet: Thomas Cottis, vara Kjetil Bjørklund
Møre og Romsdal: Japke Stobbe, vara Louise Thoresen
Nordland: Dag Johansen, vara Kaja Langvik-Hansen
Oslo og Akershus: Espen Ulvin, vara Karin Irene Olsen
Rogaland: Wenche Skorge, vara Hugh Clarke
Sogn og Fjordane: Anne-Line Thingnes Førstund, vara Jon Anders Stavang
Telemark: Saskia Wanders, vara Torfinn Sanden
Troms: Anne-Lise Mortensen, vara Anne Nesbakken
Trøndelag: Magne Vågsland, vara Kari Merete Andersen
Vestfold: Ann Norderhaug, vara Espen Backe
Østfold: Håkon Borch, vara Ragnar Johnsen
Natur og Ungdom: Sigrid Hoddevik Losnegård, vara Rasmus Madsen Berg
Miljøagentene: Signe Lindbråten, vara Sina Øversveen
Ansatte: Dag Arne Høystad, vara Ingvild Fonn Asmervik

Kontrollkomité

Leder: Kåre Olerud, Innlandet
Medlemmer: Sigrid Ryeng Alnes, Oslo og Akershus og Gert-Fredrik Malt, Oslo og Akershus

Valgkomité

Leder: Jon Anders Stavang, Sogn og Fjordane
Medlem: Aslak Heika Hætta Bjørn, Oslo og Akershus
Medlem: Anne Grete Frøset, Trøndelag
1. varamedlem: Annie Henriksen, Finnmark
2. varamedlem: Olav Nicolay Larsson Aga, Hordaland

Etisk utvalg

Etisk utvalg består av:
Leder: Magnus Storvoll Strømseth
Medlem: Randi Alsos
Medlem: Bernt Bull
Medlem: Lea Justine Nesheim

Kapittel 6

Regnskap og revisjonsrapport

Her, og på de påfølgende sidene, finner du aktivitetsregnskap, balanse, noter, årsberetning og revisorberetning for Naturvernforbundet i 2023.

Foto: KaVass/Flickr.com

Aktivitetsregnskap 2023- Norges Naturvernforbund

Anskaffede midler	Note	2023	2022
Medlemsinntekter	2	9 142 194	8 826 047
Tilskudd	3	50 547 730	45 966 571
Offentlige tilskudd		37 723 611	34 573 014
Andre tilskudd		12 824 119	11 393 557
Innsamlede midler, gaver mv	4,7	9 908 551	6 490 581
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter	10	2 302 478	2 267 439
Finans- og investeringsinntekter	11	172 451	205 828
Andre inntekter		139 153	88 711
Sum anskaffede midler		72 212 557	63 845 178
Forbrukte midler			
Kostnader til anskaffelse av midler	7	3 997 017	4 769 848
Kostnader til innsamling		1 039 122	758 451
Kostnader til medlemsadministrasjon		1 963 079	2 563 204
Kostnader til arbeid med tilskudd og generell markedsføring		815 496	1 169 161
Kostnader til anskaffelse av andre midler		179 320	279 032
Kostnader til organisasjonens formål	7	61 580 326	59 046 509
Tilskudd og bevilgninger til oppfyllelse av organisasjonens formål		27 045 815	24 773 527
Kontingentoverføringer fylkes- og lokallag	10	5 339 233	4 987 105
Tilskudd til nasjonale samarbeidspartnere, samt fylkes- og lokallag	10	5 074 120	4 964 524
Internasjonalt arbeid, overføringer til samarbeidspartnere		16 632 461	14 821 898
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet		34 534 512	34 272 981
Klima, forbruk, energi, forurensning, naturmangfold inkl. internasjonalt	10	18 015 502	19 924 098
Kampanje- og organisasjonsarbeid		13 586 713	11 177 100
Kommunikasjon		2 932 297	3 171 783
Administrasjons- og styrekostnader	7	5 824 351	4 234 769
Sum forbrukte midler	1,5,6	71 401 695	68 051 126
Aktivitetsresultat		810 862	-4 205 949
Disponeringer av formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	-	106 909	33 511
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner			
Annen formålskapital		917 771	-4 239 460
Sum disponering formålskapital	8	810 862	-4 205 949

Balanse 2023 - Norges Naturvernforbund

Eiendeler	Note	31.12. 2023	31.12. 2022
Anleggsmidler			
Inventar, maskiner, IT etc.	6	74 089	147 715
Langsiktige fordringer			
Sum anleggsmidler		74 089	147 715
Immaterielle Eiendeler			
Nye nettsider	6	1 663 612	2 079 515
Nytt medlemssystem		697 576	
Sum Immaterielle Eiendeler		2 361 188	2 079 515
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	10	5 537 605	4 161 726
Andre kortsiktige fordringer		1 602 927	1 660 990
Sum fordringer		7 140 533	5 822 716
Bankinnskudd, kontanter og lignede	9	18 700 199	19 967 528
Sum omløpsmidler		25 840 732	25 790 244
Sum eiendeler		28 276 009	28 017 475
Formålskapital og gjeld			
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	8	361 296	468 205
Fri formålskapital	8	9 747 940	8 830 168
Sum formålskapital	8	10 109 236	9 298 373
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	10	2 642 156	1 893 204
Skyldig offentlig avgifter		1 816 246	1 549 023
Tilskuddsgjeld		8 830 756	4 865 957
Annen kortsiktig gjeld		4 877 617	10 410 918
Sum kortsiktig gjeld		18 166 775	18 719 102
Sum Formålskapital og gjeld		28 276 011	28 017 475

Noter til årsregnskap 2023

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God Regnskapsskikk (F) for Ideelle Organisasjoner (standarden) og små foretak, og består av følgende:

- ✓ Aktivitetsregnskap
- ✓ Balanse
- ✓ Noter

Årsregnskapet, som er utarbeidet av foreningens styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen som til sammen utgjør det totale årsregnskap.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Andre omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi

Bankinnskudd, kontanter o.l

Bankinnskudd, kontanter og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene og en tilleggssavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap.

Skatt

Norges Naturvernforbund er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jfr. skattelovens § 2-32.

Inntekt

Medlemsinntekter inntektsføres for det året de gjelder.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til. Ubenyttet tilskudd med tilbakebetalingsvilkår oppføres som kortsiktig gjeld ved årets slutt. Andre tilskudd som ikke fullt ut er anvendt i regnskapsperioden inngår i formålskapital med eksterne bindinger.

Gaver inntektsføres på mottakstidspunktet.

Avtaler/samarbeidsavtaler inntektsføres for det året de gjelder.

Pensjonskostnad

Naturvernforbundet har plikt til å tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Naturvernforbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Naturvernforbundet har både innskuddsordning og ytelsesordning for sine ansatte. Ytelsesordningen ble lukket 31.12.2014 og ansatte født før 1958 valgte å stå i den ytelsesbaserte ordningen i KLP, er nå flyttet til Storebrand. Øvrige ansatte har en innskuddsbasert pensjonsordning via DNB og med 7 % innskudd, hvorav de ansatte betaler 2 %. Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning, som i praksis innebærer kostnadsføring av betalt premie.

Fordeling av kostnader

Kostnader er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. I 2023 er felleskostnader som eks. husleie, IKT og lønn og personalkostnader fordelt på en rimelig og konsistent måte på de ulike aktivitetene.

Ved fordeling av kostnader er tid pr aktivitet, arealbruk og/eller andel personal benyttet som fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkel oppdateres årlig eller ved store endringer i fordeling.

Ikke fordelbare felleskostnader inngår i administrasjonskostnader.

Note 1 – Kostnader etter art

Driftskostnader	2023	2022
Vareforbruk	318 983	789 258
Lønnskostnader med mer	26 952 907	25 620 973
Av/nedskrivning driftsmidler	489 526	163 147
Annen driftskostnad	43 546 975	41 448 094
Sum driftskostnader ex finanskostnader	71 308 391	68 021 472
Finanskostnader	93 304	29 614
Sum driftskostnader	71 401 695	68 051 086

Note 2 – Antall medlemmer per 31.12.2023

Medlemskategori	2023	2022	2021	2020
Æresmedlemmer	8	7	6	7
Livstidsmedlemmer	149	158	163	169
Hovedmedlemmer	20820	19 363	19 979	19 172
Studentmedlemmer	512	529	565	593
Rabattert medlemskap	2271	2 228	2 142	2 109
Familiemedlemskap	4158	4 104	4 058	3 920
Rabatter familiemedlemskap	364	389	415	445
Husstandsmedlemmer	6271	6 218	6 099	5 903
Husstand Miljøagent	2610	2 653	2 654	2 597
<i>Totalt familiemedlemmer*</i>	<i>8881</i>	<i>8 871</i>	<i>8 753</i>	<i>8 500</i>
Antall	37163	35 649	36 081	34 915
Endring fra foregående år	1 514 -	432	1 166	3 787
Faste givere (Naturvenn)	2550	2717	1405	1 380

Betalt medlemskap etter Klima- og Miljødepartementets søknadskrav

	2023*	2022	2021	2020
Livstidsmedlemmer	149	158	163	169
Hovedmedlemmer	17141	17 059	16 263	16 202
Studentmedlemmer	404	404	381	455
Rabattert medlemskap	2033	2 040	1 984	1 927
Familiemedlemskap	3768	3 781	3 735	3 552
Rabatter familiemedlemskap	323	347	389	398
Husstandsmedlemmer	7854	8 063	7 954	7 646
Antall	31 672	31 852	30 869	30 349

**2023 er søknadsåret, mens grunnlagstallene er for 2022.*

Medlemsåret går fra 1.10 til 30.9. Kontingenten blir avkrevd 1.10 for påfølgende år. Antall medlemmer pr. 31.12.2023 er basert på alle medlemmer innmeldt pr. 31.12.2023 uavhengig om betalt eller ikke. Søknaden til Klima – og Miljødepartementets er meget spesifikk på hvordan man beregner medlemmer og tallet er derfor noe lavere siden kriteriene er forskjellig fra årsberetningen pr. 31.12.2023.

Note 3 – Tilskudd og inntekter 2023

Offentlige midler	2023	2022
NORAD	9 118 382	8 773 454
Klima og miljødepartementet, grunnstøtte	7 483 440	7 265 003
Lotteri og Stiftelsestilsynet (Tippeoverskudd)	5 671 212	3 826 320
Lotteri og stiftelsestilsynet (momskompensasjon)	2 659 388	2 332 996
Stiftelsen Atlas-Alliansen	4 025 168	3 473 149
Klima og miljødepartementet	2 929 644	2 900 000
Miljødirektoratet	2 334 937	2 010 000
Statens strålevern	2 149 936	2 218 128
Senter mot Marin Forsøpling	2 000 000	2 500 000
Integrering og Mangfoldsdirektoratet	150 000	
Norsk Dekommisjonering	120 000	100 000
Verdal Kommune	75 450	7 500
Kommunal og mod. departementet	57 250	100 000
Høgskolen i innlandet	50 450	
Andre	7 076	
Sum offentlige midler	38 832 333	35 506 550
Overført til påfølgende år	1 108 722	933 536
	37 723 611	34 573 014

Andre tilskudd	2023	2022
European Commission	5 149 514	4 457 683
Rockefeller Philanthropy Advisors	2 674 085	4 968 050
Sparebankstiftelsen DnB	2 409 206	4 912 248
LS Europe Logos SRL (PEW)	582 263	419 632
Haldor Viriks Legat	560 114	610 473
Handelens Miljøfond	480 000	450 000
Topten Hacks	445 777	535 351
SRN Bidrag	260 776	190 000
Jernbanealliansen	260 000	270 000
Enchant	205 890	308 143
Tides Foundation	153 179	68 665
NINA, Norsk institutt for naturforskning	91 528	
NCM	69 343	
Sabima	58 340	36 551
Norsk Botanisk Forening	32 500	286 000
Alcoa Foundation		336 331
EK Oenergy		38 251
Værdalsbruket		15 000
Forum for Natur og Friluftsliv Trøndelag		5 000
Sum andre tilskudd	13 432 515	17 907 378
Overført til påfølgende år	608 396	6 513 821
	12 824 119	11 393 557

Note 4 - Spesifikasjon av innsamlede midler

Gavekategori	2023	2022
Faste givere	3 710 071	2 892 674
DM kampanjer, testamentariske gaver, enkeltgaver	6 198 480	3 597 907
Sum gaver og innsamlinger	9 908 551	6 490 581

Kontantprinsippet legges til grunn for inntektsføringen.

Note 5 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen, revisor mv

Lønnskostnader mv	2023	2022
Lønn, feriepenger mv.	20 083 633	20 506 863
Arbeidsgiveravgift	3 355 693	3 108 991
Pensjonskostnader og sluttvederlag O/U fond	3 130 651	1 682 535
Annen godtgjørelse	382 929	322 583
Sum	26 952 907	25 620 972

	2023	2022
Antall årsverk	35,5	35,2

Det er ikke stilt garantier eller ytt lån til ledende personell eller styremedlemmer. Styrets leder har mottatt lønn for sitt arbeid. Styrets nestledere er lønnet i 20 % stilling, Pernille Hansen og 40% stilling, Randi Storhaug, mens øvrige styremedlemmer ikke har mottatt honorar for sine verv.

Ytelser til leder, nestleder og generalsekretær	Leder	Nestleder	Generalsekretær
Lønn	765 600	417 778	911 700
Pensjonsutgifter	41 643	23 995	55 022
Annen godtgjørelse (trekkpliktig)	5 556	21 475	7 408
Sum	812 799	463 248	974 130

Kostnadsført revisjon og regnskapsbistand ekskl. merverdiavgift	2023	2022
Revisjon	265 200	255 060
Attestasjon	466 390	202 000
Annen bistand	22 000	0
Sum revisjon og regnskapsbistand	753 590	457 060

Tjenestepensjon gjennom DnB Liv og KLP og sluttvederlag O/U fond	2023	2022
Brutto innbetalt til DnB og KLP	3 473 518	1 815 819
Refusjoner fra andre og fylkeslag	-347 798	-145 550
Sluttvederlag og O/U fond	432 413	410 636
Egenandeler ansatte	-427 481	-398 370
Pensjonskostnad	3 130 652	1 682 535

Pensjonspremiefond	2023	2022
Pensjonspremiefondets saldo per 31.12.	323 805	185 801

Økning i kostnader på pensjon i 2023 mot 2022 kommer av balansen i pensjonspremiefondet som ikke ble benyttet til å dekke kostnader i 2023. I 2022 ble det benyttet 913.555 kr til denne dekningen. I tillegg ble lønnsoppgjøret 2023 historisk høyt også for tidligere ansatte med OTP pensjon.

Note 6 – Anleggsmidler, avskrivninger

	Immaterielle eiendeler	Inventar	IT/program	Sum
Bokført verdi per 01.01	2 079 515	132 949	14 766	2 227 230
Tilgang i året	697 576	0	0	
Årets avskrivninger	- 415 903	-58 860	-14 766	-73 626
Bokført verdi 31.12.	2 361 188	74 089	0	2 435 277
Avskrivningsperiode	5 år	10 år	3-5 år	

*tilgang i året er nytt medlemssystem, avskrivning fra 2024

Note 7 – Sentrale nøkkeltall

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Formålsprosent	86 %	87 %	85 %	87 %	86 %	84 %
Innsamlingsprosent	90 %	88 %	85 %	89 %	85 %	74 %
Administrasjonsprosent	8 %	6 %	9 %	7 %	8 %	9 %

Innsamlingsprosenten er beregnet iht. retningslinjer gitt av Innsamlingskontrollen i Norge for beregning av andel innsamlede midler som benyttes til formålet. Innsamlingsprosenten er på 90 % i 2023.

Note 8 - Formålskapital, disponering av aktivitetsresultatet

	Formålskapital med eksterne bindinger	Fri formålskapital	Sum formålskapital
Formålskapital pr 01.01.	468 205	8 830 168	9 298 373
Årets resultat	-	106 909	810 863
Formålskapital pr 31.12	361 296	9 747 940	10 109 236

Formålskapital med eksterne bindinger	IB 1.1.	Endring	UB 31.12
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN *)	53 481	947	54 428
Jernbanealliansen	314 724	-107 856	206 868
Norsk Nuklær Dekommisjonering	100 000		100 000
SUM formålskapital med eksterne bindinger	468 205	-106 909	361 296
- netto endring fra aktivitetsresultatet		-106 909	

Note 9 – Bundne bankmidler

Saldo 31.12.2023

Skattetrekkskonto	820 654
-------------------	---------

Note 10 Nærstående parter

Etter regnskapsloven skal det opplyses om transaksjoner med nærstående parter. For Naturvernforbundet er Friends of the Earth, alle Naturvernforbundets fylkes- og lokallag, Natur og Ungdom og Miljøagentene med lokallag nærstående parter.

Naturvernforbundet innkrever medlemskontingent for fylkes- og lokallagene og utbetaler den samlede kontingenten til fylkeslaget. Naturvernforbundet og fylkeslagene har også samarbeid på prosjektnivå hvor inntekter og utgifter fordeles etter inngåtte avtaler.

Naturvernforbundet var i 2023 medlem i den internasjonale naturvernorganisasjonen – Friends of the Earth.

Naturvernforbundet tilbyr og leverer nå økonomitjenester til flere av fylkes- og lokallagene. Per 1. januar 2024 leverer Naturvernforbundet slik tjenester til fylkeslagene i Hordaland, Trøndelag, Østfold, Vestfold, Buskerud, Sogn og Fjordane, Nordland, Finnmark, Innlandet og lokallagene i Bærum og Fredrikstad og Hvaler, i tillegg til noen spesifikke prosjekter. Naturvernforbundet kjører også lønn/pensjon for noen fylkeslag.

Nytt av 2023 er at Naturvernforbundet også utfører lønn og regnskapstjenester for Miljøagentene og Natur og Ungdom.

Naturvernforbundet utbetaler aktivitetstilskudd til lokal- og fylkeslagene basert på søknad. Aktivitetstilskuddet bevilges over enkeltprosjekter eller direkte fra Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet utbetaler tilskudd til Natur og Ungdom og Miljøagentene.

	Kundefordringer		Leverandørgjeld	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Fylkes- og lokallag	662 014	240 013	620 987	337 776
Natur og Ungdom	1 355 037	36 150	350 000	350 000
Miljøagentene	288 135	76 677	203 685	0
Friends of the Earth/Int	0	20 401	0	0
Sum	2 305 186	373 241	1 174 672	687 776

	Fylkes- og lokallag	Natur og Ungdom	Miljøagentene	Friends of the Earth/Int
Inntekter				
Tilskudd fra Trøndelag	200 000			
Økonomiservice	295 000	383 811	180 166	
Andel husleie			246 948	
Kostnader				
Aktivitetstilskudd	1 976 779			
Medlemskontingent/Kontingent	5 339 233		150 000	
Momskompensasjon	1 823 602			
Driftsstøtte	1 050 000	350 000	100 000	
Tilskudd prosjekter		827 000		

Viderefakturering av kostnader knyttet til porto, fellesutgifter, medlemssystem er ikke inkludert i oversikten. Beløpet på momskompensasjon til fylkes og lokallag er ikke med i summen på overføringer i regnskapet.

Note 11 Finansposter

Renteinntekt fra bank	62 178
Annen finansinntekt	2 520
Agio gevinst	107 753
Finansinntekter	172 451
Annen rentekostnad	1 033
Purregebyr leverandør	4 827
Agio tap	87 444
Finanskostnader	93 304
Netto Finansposter	79 147

Note 12 Hendelser etter balansedagen

Vi vurderer den økonomiske situasjonen til Naturvernforbundet som god slik at Naturvernforbundet har inntekter og likviditet til å opprettholde driften som normalt.

Gjennom 2023 har Fjordsøksmålet, hvor Naturvernforbundet og Natur og Ungdom saksøkte staten for tillatelse gitt til Nordic Mining ASA om dumping av gruveavfall i Førdefjorden, hatt mye fokus i Naturvernforbundet. Rettsaken i Tingretten ble avsluttet i oktober 2023 og det var ventet en domsavsigelse i november 2023. Dommen i saken ble først kjent 10. januar 2024 og staten vant rettsaken på alle punkter. Naturvernforbundet og Natur og Ungdom ble i tillegg ilagt saksomkostninger for staten på 1,4 millioner kroner, hvorav Natur og Ungdom står ansvarlig for 20 % av beløpet. Etter dommen har styrende organer i både Naturvernforbundet og Natur og Ungdom besluttet å anke dommen med bakgrunn av tolkning av både EU sitt vanndirektiv samt tolkning av Århuskonvensjonen. Dommen er derfor ved avslutning av 2023 ikke rettskraftig. Våre advokater i CMS Kluge vurderer det som at vi har en god sak på begge punktene og vi har derfor vurdert det som ikke nødvendig å avsette for denne kostnaden i 2023 regnskapet.

Det vil bli gjort løpende vurderinger av inntektssituasjonen og forutsetningen kan raskt endre seg dersom statlig støtte, prosjektinntekter, medlemsinntekter eller gaveinntekter plutselig faller helt eller delvis bort. I så fall vil det bli iverksatt tiltak for å sikre forbundets drift.

Årsberetning 2023

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Landsmøte, landsstyre og sentralstyre er organisasjonens besluttede organer, og i 2022 ble det gjennomført landsmøte på Hamar.

Ny ledelse ble valgt, bestående av Truls Gulowsen som leder og Pernille Hansen som 1. nestleder og Randi Storhaug som 2. nestleder.

Landsstyret vedtok nytt arbeidsprogram for perioden 2022–2024. Arbeidsprogrammet er omfattende, og det har vært nødvendig med sterke prioriteringer i oppfølgingen av arbeidsprogrammet. Dette er forankret i styrende organer.

Landsstyret har hatt 5 møter i 2023, herav 1 ekstraordinært og tilsvarende har sentralstyret hatt 6 møter, herav 1 ekstraordinært og en samling.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboës gate 8 i Oslo.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2023, 39 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 33,9 årsverk. I tillegg er leder honorert tilsvarende en fulltidsstilling og to nestledere honoreres tilsvarende 20 % stilling på Pernille Hansen og 40 % på Randi Storhaug. Til sammen lønner og honorerer da sekretariatet 42 ansatte og 35,5 årsverk. Pr 31.12.2023 var det 9 ansatte som hadde midlertidig stilling. Medarbeiderne som var og er engasjert i midlertidige stillinger arbeider på tidsavgrensede vikariater eller prosjekter.

Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur, klima- og miljøspørsmål. Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor nasjonale, regionale og lokale myndigheter, storting, næringsliv m.fl. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om en rekke viktige miljø- og naturvernsaker overfor kommunal, regional og nasjonal forvaltning, samt overfor Regjeringen og Stortinget i 2023 og i noen tilfeller EU.

Naturvernforbundet har aktive lokallag og fylkeslag i alle fylker, med høyt aktivitetsnivå. Vi har 15 fylkeslag og 907 tillitsvalgte per utgangen av 2023 og etter godt og målrettet arbeid er det oppretter flere nye lokallag, og for 2023 endte vi med 108 aktive lokallag inkludert studentlag, som er historisk høyt!

Naturvernforbundet hadde 37 163 medlemmer per 31.12.2023, en økning på 1514 medlemmer eller 4,2 % fra året før. I tillegg var det registrert 2550 fastgivere, en nedgang på 167 fra 2022. Fastgiverinntektene økte fra 2,893 mill. kroner til 3,710 mill. kroner. Gjennomsnittlig giverinntekt var i 2023 på 1455 kroner mot 1065 kroner i 2022. Innsamlingsprosenten i 2023 var på 90 %, en økning fra 88 % i 2022.

Ordningen med driftsstøtte til ansettelse av fylkessekretærressurs i fylkeslag, som ble innført i 2021 er videreført i 2023. Det er totalt sju fylkeslag som mottok støtte til fylkessekretærressurs i 2023. I tillegg ble det i en overgangsordning innført tilleggsbevilgning til de tre nordligste fylkene for andre halvår av 2023. I tillegg ble det utbetalt reise- og møtestøtte til to fylkeslag. Sekretariatet leverer økonomitjenester til flere lokal- og fylkeslag og nytt av 2023 er at det også leveres økonomitjenester til Miljøagentene og Natur og Ungdom.

Naturvernforbundet har flere langsiktig internasjonale samarbeidsprosjekter innen ressursforvaltning, klima, miljøundervisning og organisasjonsbygging lokale miljøgrupper i Russland, Ukraina, Mosambik og Togo. Arbeidet i Afrika er i 2023 utvidet med tiltak for å beskytte og restaurere mangroveskog. Prosjektene er finansiert med tilskudd fra Klima- og miljødepartementet, Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhet og NORAD.

Naturvernforbundet er medlem av det internasjonale miljønettverket Friends of the Earth (FoE) og har i 2023 deltatt på årsmøte og flere arbeidsgrupper i Friends of the Earth Europe.

Naturvernforbundet ga i 2023 ut ett eksemplar av medlemsbladet Natur & Miljø. Bladet har ett godkjent opplag på 28 837 eksemplarer i 2022/23. Av disse er 333 betalende abonnenter. Blad nummer 1 i 2023 ble distribuert til 27 897 abonnenter.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Budsjettet for 2023 la opp til ett budsjett i balanse, med unntak av avskrivning av nye nettsider som skulle dekkes av formålskapitalen. Driftsbudsjettet for 2023 før avskrivning var i 0. Usikkerheten i budsjettet var rettet mot Fjordsøksmålet som Naturvernforbundet og Natur og Ungdom i 2022 besluttet å rette mot staten i forbindelse med gruvedumping i Førdefjorden.

Fjordsøksmålet var planlagt fullfinansiert med gaver og donasjoner og skulle i utgangspunktet ikke finansieres av formålskapitalen. Per utgangen av 2022 var kostnadene til søksmålet 1,639 mill kr, hvorav 1,5 mill kr er advokatkostnader, mens innsamlet beløp var på 307.000 kr. Resultatet for Fjordsøksmålet ble dekket av formålskapitalen i 2022. I 2023 endte Naturvernforbundet og NU opp med å samle inn 2,872 mill kroner til søksmålet, med kostnader på 1,9 mill kr, som ga et resultat for 2023 isolert på 0,965 mill kr i resultat. Totalt over perioden fra 2022 til 2023 ble resultatet av Fjordsøksmålet ett negativt resultat på -366.340 kr som NU betalte sin andel av så Naturvernforbundets resultat for søksmålet endte opp på en kostnad på 272.798 kroner.

Aktivitetsregnskapet for 2023 viser et positivt aktivitetsresultat på 0,810 mill. kroner. Det er en forbedring av resultatet for 2022 da aktivitetsregnskapet endte på minus 4,205 mill. kroner. Det er flere faktorer som spiller inn i utviklingen, blant annet Fjordsøksmålet og fasering av inntekter og kostnader til søksmålet, tilskuddet fra Norsk Tipping midlene som var 1,88 mill kr høyere i 2023 enn i 2022, i tillegg til vekst i fastgiverinntektene, samtidig som kostnadene til fastgivere gikk ned i 2023 mot 2022, da ressursene i sekretariatet ble brukt i Fjordsøksmålet.

Sum anskaffede midler var i 2023 samlet på 72,212 millioner kroner, en økning på 8,36 mill. kroner fra 2022, hvorav Fjordsøksmålet utgjorde 3 mill kr og Norsk Tipping utgjorde 5,6 mill kr

Tilskudd (driftsstøtten) fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2023 7,483 mill. kroner, en økning på 0,218 mill. kroner fra 2022.

NORAD var den største enkeltkilden til prosjektinntekter på i alt 9,118 mill. kroner, en økning på 0,345 mill. kr fra 2022. Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 19,05 mill. kroner, en økning på 3,734 mill. kroner fra 2022, hvorav gaver til Fjordsøksmålet utgjorde 2,771 mill. kroner. Offentlige tilskudd utgjorde 52 % av de samlede inntektene, en nedgang på 2 prosentpoeng fra 2022.

Sum forbrukte midler var på til sammen 71,401 mill. kroner, en økning på 3,35 mill. kroner sammenlignet med 2022. Av dette utgjorde kostnader til organisasjonens formål 61,58 mill. kroner, mot 59,04 mill. kroner i 2022. Formålsprosenten for 2023 er på 86% en nedgang på 1 prosentpoeng fra 2022.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler i hovedsak bevilget av Norad, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet og Strålevernet. Det ble i 2023 overført totalt 16,632 mill. kroner til partnere i utlandet, mot 14,821 mill. kroner i 2022.

Det ble i alt overført 11,616 mill. kroner til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom i 2023. Det er en økning på 0,594 mill. kroner fra 2022 og skyldes økt overføring av driftstøtte, kontingentandel, momskompensasjon, driftstøtte og tilskudd prosjekter til NU, det er en nedgang i aktivitetstilskudd til lokal og fylkeslag, som ett resultat av endret løpetid på for eksempel plastprosjektet fra MARFO som blir utbetalt i Q1 2024. Medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 5,339 mill. kroner, opp fra 4,987 mill. kroner i 2022.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2023 i alt brukt 34,534 mill. kroner. Det er en økning mot hva som ble brukt i 2022 på 0,26 mill. kroner.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser økning fra 2022. Administrasjonsprosenten var i 2023 på 8 %, en økning på 2 prosentpoeng fra 2022. Likviditeten har vært god gjennom hele 2023. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Formålskapital

Ved utgangen av 2023 har vi en total formålskapital på 10,109 mill. kroner. Det er en økning på 0,811 mill. kroner fra 2022. Av dette utgjør fri formålskapital 9,748 mill. kroner, en økning på 0,918 mill. kroner fra 2022. Det ble i 2022 besluttet i styrende organer at nivået på fri formålskapital ikke skal under kostnader for 3 måneders drift, per 2022 er dette beløpet 8 mill. kroner. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,361 mill. kroner, en reduksjon på 0,107 mill. kroner fra 2022.

I årsregnskapet for 2023 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2023 var på 7,68 % av total arbeidstid. Det er en økning på 4,79 prosentpoeng mot 2022 hvor sykefraværet var på 2,89 %. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 1 % og langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var på 5,19 %. Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2023. Arbeidsmiljøutvalget har i 2023 hatt åtte møter, med stort fokus på arbeidsmiljø, sykefraværsoppfølging, samt utarbeidelse av medarbeiderundersøkelse. Det er også videreført arbeidet med kontorgruppe som jobber med tiltak for å forbedre

arbeidshverdagen. Naturvernforbundet inngikk i 2022 ny avtale om leie av lokalene i Mariboegs gate 8, sammen med de andre organisasjonene i bygget. Den nye avtalen varer frem til juni 2028 og det legges ikke opp til store endringer i lokalene. 1 times trimmetime for de ansatte har blitt oppretthold og det har blitt gjennomført ansattsamlinger både ute og inne.

Andre del av den treårige lønnsjusteringen for ansatte som ble fremforhandlet i 2021 ble gjennomført i 2023. Siste del vil bli gjennomført i 2024. Det er dialog med NTL Naturvernforbundet om videre lønnsjustering etter at avtalen om lønnsjustering er avsluttet.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstillende våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60-40». I inneværende periode er det blant faste representanter 60 % menn og 40 % kvinner, Når vi inkluderer vararepresentanter, er fordelingen 50-50. Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2023 er det 26 kvinner og 16 menn (inkl. 3 honorerte tillitsvalgte). Ledergruppen består av tre kvinner og tre menn (per 31.12.2023). Begge nestledere og generalsekretær er kvinner.

Lønnsystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdanning bestemmer lønnsnivået. Dette gjør at det ikke er merkbar forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Landsstyret vedtok i november 2019 en reisepolicy for Naturvernforbundet som legger stor vekt på miljø. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte gange, sykkel og kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Innkjøp av kontormøbler og elektronisk utstyr gjøres forsøksvis brukt, og vi har stort fokus på vedlikehold og reparasjon fremfor å kjøpe nytt.

Naturvernforbundet har ikke et fullstendig klimaregnskap. Sekretariatets aktiviteter rapporteres til Miljøfyrtårn og vi har på den måten oversikt over en del av organisasjonens miljøbelastning På dette grunnlaget er det mulig å anslå våre utslipp knyttet til flyreiser. I 2023 var det 33 flyreiser (en vei) med slik fordeling:

Strekning	Antall	kg CO2¹	SUM kg CO2
Norge og Norden	14	85	1 190
Europe	19	250	4 750
SUM	33		5 940

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2023 etter arbeidsprogrammet og de langsiktige målene i Naturvernforbundet 2030. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer.

Etiske retningslinjer og anti-korrupsjons arbeid

Naturvernforbundet har et etisk utvalg som ble opprettet for å kunne håndtere eventuelle saker som omhandler brudd på organisasjonens etiske retningslinjer. Naturvernforbundet har også vedtatte retningslinjer for anti-korrupsjonsarbeid som er godkjent av våre bidragsytere. Enhver form for mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2023.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2023 52% offentlig finansiering. Det er en nedgang mot 2022, da andelen var på 54%. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger vil vi fortsatt jobbe for å øke andelen inntekter fra andre kilder, men vi er likevel komfortable med at over halvparten av forbundets inntekter i 2023 finansieres med offentlige midler. Det ble i 2023 nedsatt en egen inntektsgruppe som skal se på muligheter for å øke inntektene fra alle inntektskilder. I den prosessen har det blitt besluttet å se blant annet på mulighetene rundt de nye nettsidene og inntektspotensialet der.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet ble det avklart med revisor at det ikke er nødvendig å sette av for saksomkostninger fra Fjordsøksmålet i Tingretten da saken ble besluttet anket og våre advokater mener vi har en god sak for å vinne frem.

Til landsmøtet i Norges Naturvernforbund

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Naturvernforbund som består av balanse per 31. desember 2023, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten, bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene,

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

© Deloitte AS

Uavhengig revisors beretning

Name

ELGÅEN, GRETE

Date

2024-03-07

Identification

 bankID™ ELGÅEN, GRETE

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures (Regulation (EU) No 910/2014 (eIDAS))